

zahorata.com

ЗА ХОРАТА

ДЕКЕМВРИ 2011 • ЯНУАРИ 2012 • Година VII

Георги Господинов
Бог като електричество

Арх. Васил Китов
Този, който дешифрира
тишината

3,95 лв

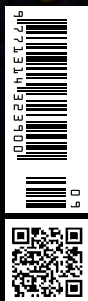
Разказвачи на истории
Дарин Божков

Дубай
Танзания
Мароко
Тунис
Испания

Есената на американското недоволство

2011 СИЛАТА НА ХОРАТА

Една година на компромиси, протести, разминавания
и въпроси без отговори

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

Натрапено объркване

З

аваля. Ослепително белите снежинки се гонеха в луда надпревара надолу, за да се превърнат в нещо неинтересно за никого. Провирах се сред пелена от избелели надежди и си мислех, че този път мислите ми няма да тръгнат към лошото. Лошото е банално, затова предпочитам да мисля за добрите жестове, да пиша за тях, преди да ги изчистя от кишата и да ги оставя приседнали на някоя пейка.

Малка задъхана снежинка мина пред погледа

ми и запрати мислите отново на границата с реалността. Днес не би трябвало да вали или поне така обясниха синоптиците, но и при тях, като с всичко останало, нещата са непредвидими. Със снега дойде и усещането за студ. Бавно се просмука в съзнанието ми и залепна там с ясното намерение да остане по-дълго. Точно като първите снежинки, полепнали по килнатите безхаберно покриви в централната част на града. Опитвах се да го игнорирам – повече дълго, отколкото успешно. Опитвах се да се отскубна от студа, докато си тръгнах от кафенето, докато спирах песен-спомен или докато местех безцелно каналите, за да заглуша въпросите и всички безкрайни предположения. Ако в живота ни имаше смислени жестове, следващи важни уроци, и ние със студа щяхме да си говорим на други теми, поклащайки крака, обути в прашни гуменки, на кръстопътя на някое очакване. Не че снегът промени нещо, не че сега е по-различно. Разплаканото време тупуркаше незаинтересовано по улиците, градът, умит от хладната му ласка, нехаеше за моите тревоги. Светът все тъй упорито препускаше към нови отговори, а старите въпроси висяха накичени по клоните на стегнатото недомислие. Погледнах разсеяно встрани, сякаш за да прикрия несигурността, която се четеше в погледа ми. Чувствах се разголена и чорлава, а срещнатите погледи тежах, не исках и с тях да разговарям, да се разкривам или крия – и без това щях да се чувствам еднакво слаба. Само веднъж си позволих да поговоря със случаен минувач, не наистина, а с поглед. Беше като споделяне и оттогава все се връщам към този момент. Вървеше срещу мен по улицата, говорейки наум, неубедително. Познато чувство. Погледна ме и там, сред глъчката, жестовите и преминаващите съдби, за миг си разделихме тежестта. „Ако все пак го намериш...“, поне го прегърни, преди да го оставиш да си тръгне – така ми каза или пък аз това чух. – Хората все по-рядко се прегръщат...“ Така си тръгна и студът в онзи недовършен разговор. Така и пътят продължи да ми напомня, че има смисъл да го извървиш. Защото пътищата също имат цел, но ние я проумяваме чак накрая, тъкмо преди да стигнем до нея или преди да завием в съседната пряка.

Е. Тодорова

Георги Господинов

Бог като електричество

И ОЩЕ – ЗА КНИГИТЕ КАТО ДЪЛГО
ПЪТЕШЕСТВИЕ И ВЯРАТА, ЧЕ
ЛИТЕРАТУРАТА УТЕШАВА

С

лед стихосбирките *Лапидариум*, *Черешата на един народ*, *Балади и разпади*, *Писма до Гаустин*, след прозата в *Естествен роман*, *И други истории*, *О, Хенри: 3 коледни истории с илюстрации* и графичния роман *Вечната муха*, след изследването *Поезия и медия*, след сборниците *Аз живях социализма. 171 лични истории* и *Инвентарна книга на социализма*, след книгата с пиеси *D.J.; Апокалипсисът идва в 6 вечерта* и 17 превода

на *Естествен роман*, сега Георги Господинов е готов с нова книга. В началото на декември излезе *Физика на тъгата* – новият му роман. И противно на онова, което ни казва заглавието, Господинов твърди, че спасение има – той поне вярва все повече, че литературата може да утешава.

И го хвърли на вятъра...

НЯКОЛКО ИСТОРИИ ЗА ДОБРОТАТА И НУЖДАТА ОТ НЕЯ...
ИЛИ НЕСЪВСЕМ

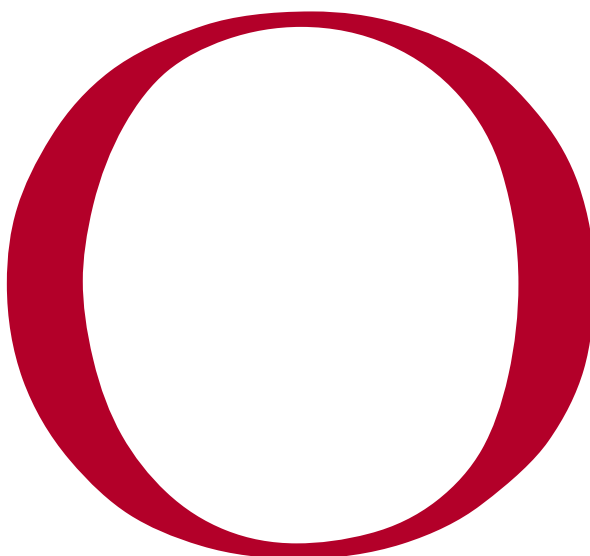
Добротата е едно от чудесата на света...

Започвам и спирам. Отново започвам да пиша, но си стоя само на първото изречение. „Добротата е едно от чудесата на света“ – така са ме учили. „Направи добро и го хвърли в морето...“, „Направи добро и го хвърли на вятъра...“. Но преди няколко гена ми бе заявено, че щом се опитвам да бъда полезна на другите, значи изкупувам някакви грехове. Нямамо друго обяснение. Замислих се колко ли болен трябва да е този свят, след като желанието да помогнеш се приема за изкупление.

Есента на американското недоволство

бикновен костюм или шлифер на ръба на студения време, куфар в ръка. Срещата съм такива минувачи по улиците на Ню Йорк или Вашингтон, без да се замисля, че те може би не идват от път.

„Тези хора са всъщност бездомни. Всичко, което все още притежават, е

в техните куфари”, ми казва Джефри, 51-годишен продавач на *Street sense*, вестник, писан и продаван от бездомни. „Но те изглеждат така, сякаш отиват на работа?”, питам учудено. „Те може и да работят, обаче...”, ми отговаря Джефри - те са загубили жилищата си, не могат да плащат кредитите си и когато градът заспи и те ще си легнат... но на улицата или в спалните за бездомни”.

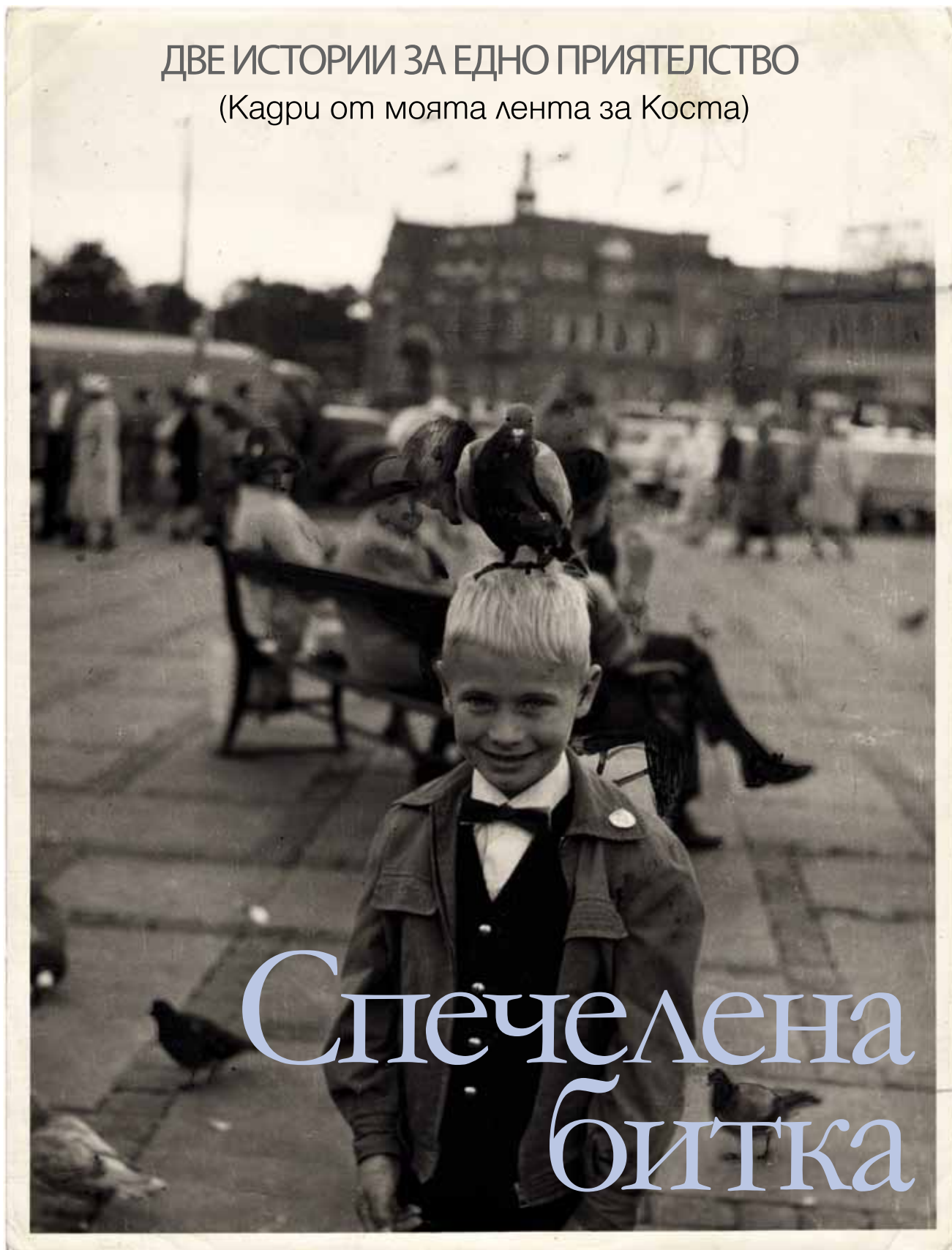
Дарин Божков, резбар

Облог и заръка за цял живот

„Това съм избрал да следвам, заръка от хората преди мен!“, майсторът прокара ръка по дървото, за да усети с гланта си извивките на резбата. Тревненското слънце галеше разпилените парчета – заготовките, инструментите, глетата. Заиграваше се с изящните извивки на резбата. Аромат на традиция, на топлина и усещане за минало. В ателието на Уста Дарин магията да правиш красота си беше като у дома.

ДВЕ ИСТОРИИ ЗА ЕДНО ПРИЯТЕЛСТВО
(Кагри от моята лента за Коста)

Спечелена
битка

В Ню Йорк през 70-те години

След 20 години, откакто потегли натам, отгето няма завръщане, пак съм на перона на гарата. Място, където чаканият човек отдалеч се разпознава сред прииждащите хора. Репортерът Коста Батков се задава същият. В характерните си контури, „багаж“ и детайли – носи се сред пътниците, устремно поклащащ се напред в скроения си от природата суперформат XXL с фотоапарата, куфарчето с пропуски за превземане на континенталните цитадели, с касетофончето, с неговата запазена марка усмивка – многоволтова, но с дяволит финал.

Отплаване към Япония

Интервю с Георги Иванов

С египетски войници край Суецкия канал по време на Египетско-Израелската война, 1967 година

До края на света и обратно

„Личното обещание, че ще направя всичко (което се изисква от мен), за да бъда изследовател, е единственият начин, който познавам да бъда щастлив“, твърди Майк Хорн пред *За ХОРАТА*.

Да знаеш как да го постигнеш

Насред необятната ледникова белота ските се плъзгат ритмично по вечния лед. Посоката е север. Целта – да се обиколи полярната окръжност по цялата ѝ дължина от 20 000 километра. Без използването на моторни превозни средства. Никой преди това не го е правил. Човекът върху ските обаче се казва Майк Хорн и знае как да го постигне. Зад себе си тегли 160-килограмова шейна с провизии. На моменти температурата спада до минус 60 градуса. Той внимателно слуша вятъра и всеки шум. От опит знае, че елементите ще му подскажат да вземе правилното решение в правилния момент. А то може да се окаже животоспасяващо. Затова успехът е до голяма степен в предварителната подготовка. И в убедеността, че съзнанието контролира тялото. Усилията на изследователя са концентрирани в това не просто

да изпълни мисията си, а да оживее, да се върне и да я разкаже. „Когато съм бил на експедиция, винаги съм имал посока и цел, които са ме мотивирали. Искаш да се справиш максимално безопасно и бързо. Това приковава цялото ти внимание“, споделя Хорн по скайп от яхтата си в Ню Йорк на път за Мексиканския залив.

„Невъзможното е такова само докато стане възможно“, е един от жизнеутвърждаващите лозунги на пътешественика. Заразителният му оптимизъм, крилатите екзистенциално-философски фрази и позитивните му послания сякаш са изскочили от перфектен наръчник за самопомощ. Смелост, вяра, надежда, оптимизъм.

Майк Хорн говори за същите големи и едновременно базови човешки ценности, препоръчвани с векове като предпоставка за личностна реализа-

ция. И все пак положителните и гръмки звучащи думи са повтаряни толкова много пъти, че до известна степен са се изпразнили от съдържание. И понякога за мнозина имат обратен ефект, вместо подтик, служат за обезкуражаване. Но Хорн притежава безотказното доказателство на личния опит. „Колкото повече следи от прекрасни и позитивни моменти залагаш в съзнанието си, толкова по-лесно е да изстраваш и да надграждаш. Тези следи ще ти позволят да разгърнеш нов потенциал, когато се озовеш в трудна ситуация“.

А той много добре знае какво означава да стигнеш до границата на възможното и да я прекосиш. И така до следващия път. Защото кое е по-лесно – да преминеш Амазонка от край до край, да стигнеш сам до края на света или да обиколиш земното кълбо по Екватора, задвижван от „вятъра, собствените си усилия и волята?“.

Метаморфози в края на годината

НЯКОЛКО НЕПОВТОРИМИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ДА СЕ
НАСЛАЖДАВАШ НА ПРАЗНИЦИТЕ КАТО ЗВЕЗДА ИЛИ КЛОШАР

Истинският лукс са незаменимите с нищо лични изживявания. Винаги са го твърдели духовните гурута и гидовете за самопомощ. Все повече социолози, философи и дори неврохирурзи с искрен ентузиазъм застават зад тази идея. Те са готови дори да обяснят благотворните промени в мозъка, когато изживяваме нещо удовлетворяващо и приятно. Доказано е, че да се озовем на (не)очаквани нови места е добър старт към понякога силно трансформираща лична авантюра. Избрахме няколко посоки и предложения, които направо ухаят на обещания за (повече от) приятно изживяване.

Властелинът на пръстените

Столицата на баските е зелена столица на Европа за 2012 година

Когато човек отвори прозореца на стаята си в хотел *NH Canciller Ayala*, го лъхва почти зашемяваща доза чист въздух, все едно се намира под въздействието на озонотерапия в свръхмодерен спа център. Тук обаче зареждащото ухание на чисто е произведено от изобилната зеленина в разположения отдолу парк *Флорида*. Създаден в началото на XIX век като ботаническа градина, той пази някои от най-старите дървета в града. И въпреки че има сериозно предимство в сърцата на местните жители, е само малка част от грандиозния зелен арсенал на Витория. С 46 квадратни метра зелено, които се падат на всеки човек, градът е в челото на водещите по този показател. Още преди няколко века мястото изненадва посетителите с необичайно разточителство от зеленина. Преди петнайсетина години обаче тук се захващат да превърнат всичко наоколо в по библейски богата и пищна градина. И ето го резултатът – Витория днес е обграден от прочутия си „зелен пръстен“, който позволява да обикаляш 150 километра, без да напускаш територията от дървета, храсти и треви. И на практика остава съвсем малък участък, за да се затвори напълно зеленият обръч. При това човешката намеса върху природата е минимална за сметка на естествения развой на събитията. Не закъснява и официалната награда: Витория посреща 2012 като „зелена столица на Европа“. В младата надпревара на Европейската комисия градът изпреварва финалистите Барселона, Малмьо, Рейкявик и Нюрнберг. Досегашните призори са Стокхолм през 2010 и Хамбург през 2011, а зелена столица за 2013 ще бъде Нант. Може би затова гостите на Витория скоро свикват с иначе доста невероятни гледки като например цели тълпи от практикуващи джогинг в парковете. От три години насам през града преминава и екоотрамвай. Обиколката с открита триколка е свеж начин да преминеш през част от зеления коридор. А велосипеди могат да се наемат из целия град. Достъпен, обходим и с човешки размери, градът се гордее със своята социална и екоангажираност.

Третият печели

Дори и много испанци са пропуснали факта, че Витория е столица на Страната на баските (испан-

Достъпно

От Деница Езекиева
Светослав Куцаров, снимки

Храмът в сърцето ми

САМОТНИЯТ ПЪТ НА ЕДИН ЧОВЕК, ИЗБРАЛ
СПАСЕНИЕТО НА ДУШАТА ДА ПРЕМИНЕ ПРЕЗ
СПАСЯВАНЕТО НА ЦЪРКВАТА НА ДЕДИТЕ МУ

Ежеминуто във виртуалния ни свят изникват истории. Изчезват, идват нови. Няма категории за време и разстояние, стигаш до тях без усилие и си отиваш. Свикнали сме да ги четем със същата бързина, с която ги забравяме. Така случайно и набързо попаднах на информация и кадри съобщаващи ми за средновековната църква *Свети Петър* в село Беренде с изцяло запазена постройка и стенописи от XIV век и нереставрирана. Несериозно и невероятно изглеждаше, без да подготвям, че невероятното тепърва ще започне.

През 2006 година германецът Михаел Хел пътува из Турция и на път за Истанбул случайно попада на колоритен местен жител. Разговорът между двамата е предимно жестомимичен, но режисьорът е толкова впечатлен, че взима координатите на мъжа и се завръща в Истанбул година по-късно, след като е научил турски, за да продължат разговора си. Оттам започва и неговата филмова трилогия за Истанбул. Първата част е *Пресечна точка Истанбул*, втората – *Всичко е достъпно*, ще се появи по екраните през лятото на 2012 година.

Истанбул е шантав и екстремен град, място, което едновременно можеш да обичаш и да мразиш. Избрах да живея и работя тук, защото градът ми въздейства и на рационално, и на емоционално ниво. Парадоксите и хаосът, които срещам на всяка крачка, променят

начина ми на мислене и особено много ми помагат да генерирам идеи. Когато започнах да работя върху документалния филм *Пресечна точка Истанбул*, имах усещането, че чрез него ще мога да си отговоря на много от собствените си неразбирания. Интересно е колко повече открития – истории, хора и неочаквани за мен, скрити от очите на туристите места.

Ще ви разкажа накратко за едно от тях – *Сулукале*, ромския квартал на Истанбул, разрушен наскоро. В действителност това е най-старият ромски квартал в света. Намира се близо до османската част на града. Известен е сред познавачите на Истанбул с впечатляващите си традиционни празненства, с уличната култура и музика. Още от 70-те години на ХХ век се е знаело, че това е нещо като етнографски музей на открито, безценно късче от историята на града.

СКРИТО- ПОКРИТО

ОЩЕ ЗА КОСМОПОЛИТНИЯ ГРАД,
ЗА НЕПОЗНАТОТО И ИЗЧЕЗВАЩОТО
ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ЕДИН „МЕСТЕН“
ЧУЖДЕНЕЦ, ЧИЙТО ФИЛМ ЩЕ ВИДИШ
НА ФЕСТИВАЛА ЦВЕТЯТА НА КОРАНА

рез 2008 година
с началото на т.
нар. социален

проект на турското
правителство къщите в
Сулукале постепенно се
разрушават, а жителите
на квартала биват изсе-
лени в Одрин близо до
границата с България. И
днес, парче от голяма-
та история на града,
Сулукале вече липсва
на картата. На неговото
място в момента се
строят луксозни жи-
лищни кооперации.
Дори и да не успеете
да видите филма, а
попаднете в Истанбул
съветът ми е сами да
откриете едно място,
в което кафето е от
джезве, а музиката идва
от грамофон.” □

Препоръчвам ти някои
от филмовите заглавия
в рамките на фестивала
Цветята на Корана:
Мирал – френско-па-
лестинско-израелската
продукция с Уилям Дефо
и Фрейда Пинто, лентата
от Египет **Микрофонът**
и двата ирански филма
Злато и мед и **Моля, не
безпокойте**.

zahorata.com

ЗА ХОРАТА

АБОНАМЕНТ

Абонамент за 1 година – 36 лв.

Всеки абониран се за списание **За ХОРАТА** получава подарък – пакет от месечните броеве на списанието за 2011 и календара за 2012.

Списание **За ХОРАТА** на пазара всяка трета събота от месеца!

Адрес на абоната:

Град/село

Пощенски код

ж.к./ул. № бл. вх. п.к.

Име

За контакти: тел.

e-mail

Плащане

В брой

Адрес на редакцията:

София 1000, ул. Лега 1, ет. 5

Чрез пощенски запис

Адрес на редакцията:

София 1000, ул. Лега 1, ет. 5, списание **За ХОРАТА**

02/935-69-94, 02/935-69-93

www.zahorata.com

Важни са хората!

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

